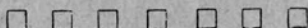

Domači Prijatelj

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem **popolnoma zastonj**. Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne.

O juhnih konzervah!

Od nekdanj že se človeštvo trudi, da bi se delo olajšalo in spopolnilo. Veliko je že izumil človeški um, a še se ni vtudil, še si hoče prizadeti toliko, da si končno olajša delo in si tako stori isto prijetnejše.

Res se ni kar tako lahko sporazumeti s starim pregovorom, ki omenja, da bi pečeni golobje leteli v usta.

Človeštvo se trudi, jedi in pijače si tako pripraviti, da bi na besedo: „miza obloži se“, res bila miza polna jedi, katere želodec potrebuje in to seveda za mal denar.

Ideal vsegavednih bo sčasoma to, da bi se iz vode, po pri-datku tega ali onega bonbona, pripravila jed, ki bi se lahko rabila na vsaki mizi.

Tako daleč seveda še nismo, pa vendar že lahko postrežemo z jedili, ki se že lahko primerjajo tem takozvanim „čarobnim bonbonom“, le s to razliko, da se jih mora še prekuhati.

To so Vydrove juhne konzerve! Ali Vam morda ne bi teknila porcija grahove, gobove, lečnate, riževe ali rezančne juhe?

„Miza obloži se!“ V petih minutah si lahko posluži gospo-dinja s porcijo izvrstne juhe.

In priprava?! Kuhana voda, malo soli in — gotovo je —!

Kaj je konzerva? — Z besedo konzerva menimo jedila, ki so pripravljena tako, da se nikoli ne pokazijo in, da se jih vsaki čas lahko pripravi.

Mi imamo mesne konzerve (suhe, prekajene, zalite v olje in kis, i. t. d.) pastete, omake, posušena jajca, mleko, i. t. d.

Juhne konzerve so toraj za to, da služij kjerkoli, posebno pa tam, kjer manjkajo vsekake priprave, ki se pa v konzervi na-hajajo, za pripravo popolne juhe.

Velecenjena gospodinja! Vi gotovo že poznate konzerve. Gotovo ste tudi že okusili takozvane „grahove klobase“, ki so

namreč nemški izdelek, a jako podobne našim jeternicam, napolnjene so pa z grahovo moko; imajo tudi okus po sirovem grahu, kaj ne?

Morda ste že poskusili nekatere konzerve, ki so pa pripravljene z salom ali lojem. Na Nemškem je jako priljubljen pridelek slanine, kar se pa naši kuhinji, ki se loči od severne, gotovo nebi nič kaj priljubilo.

Pri naš še juhne konzerve nimajo stalne podlage, ker so gospodinje navajene same kuhati. Vendar bi se pa včasih gospodu soprogu porcija grahove juhe prav prilegla.

Znate li grah skuhati in nato pripraviti juho? Seveda, bodele potrdili, da celo dobro juho; poskusite pa Vydrove grašne konzerve, potem bodele pa rekli, da ste pripravili iz vrstno juho!

Že pri prvem poskusu bi se Vam priljubile vse konzerve.

Vydrove juhne konzerve so prijetnega okusa in za našo kuhinjo prav pripravne.

Vydrove juhne konzerve je desna roka gospodinje, akoravno ona rada sama kuha in nerada prepusti to kaki tuji osebi.

Ako Vam naše juhne konzerve še niso znane, naročite si iste; ne bodele se varali, ker so trpežne, se ne skvarijo in pri vsem tem še tako cene! Ena porcija juhe 6 vinarjev!

Ali zamorete za ta denar pripraviti doma dobre juhe?

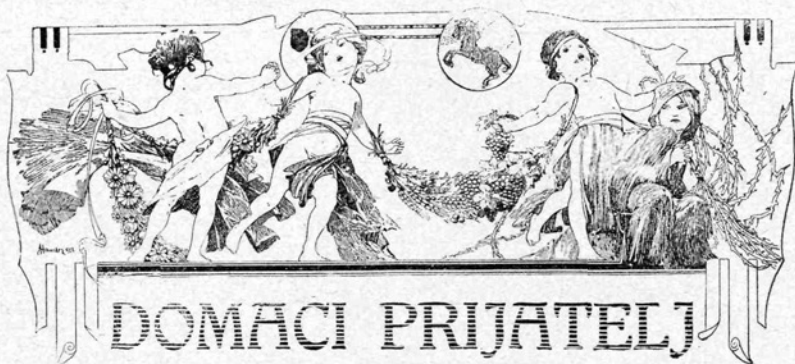
Le pustite vse predsodke! Že parkrat smo primerjali naše konzerve čokoladi in najfinejšim šlaščicam. Mislite li, da ti tovarnarji snažnejše pripravljajo svoje izdelke nego mi? Samo pogledjte zavitke in že bodele hoteli videti in okusiti tudi gotovo juho.

Nadalje Vydrove juhne konzerve niso kak umetniški izdelek. Kemika deluje tu le na vsej snažnosti. Shranite si sami popolnoma suho zelenjavo in tako se lahko prepričate o naših izdelkih, ker si lahko skuhate podobno juho. Le samo cela skupina dela našo juho tako slavno.

Velecenjena gospodinja! Poskusite in razširjajte dalje naše juhne konzerve.

Za poskušujo si naročite 1 kg. vseh konzerv za K 3'— to je že 50 porcij; ne pozabite pa zraven naročiti si še drugih izdelkov, da bo račim znašal vsaj K 6'— ker le tako Vam pošljemo poštne prosto.

LETNIK IV.

V PRAGI, 1. MARCA 1907.

STEV. 3.

IV. LAH:

NOTBURGA IN ŠPIRIDIJON.

GORSKA SLIKA.

Pogosto se dogode povesti, ki niso le same zase velikega pomena, ampak so vzrok tudi drugim velikim dogotkom, izhajajočim iz njih, ki so vzroki novim povestim in raznim historijam, tembolj čudnim, čimbolj čudem je bil dogodek, iz kterega so izsle. Tako imajo taki dogodki svoje posledice desetletja in morda se čutijo v celem rodu ter postanejo tako nepozabljivi, da tvorijo v sebi celo veliko zgodovino. In Bog ve, če bi se bila kdaj godila ta povest, da se ni na Lipovem nekoč izvršila velika izpremema, kateri vzrok je bil žalosten dogodek, da je stari gospod župnik umrl in nje popolnoma naravna posledica je bilo to, da so Lipovci dobili novega „gospoda“. Ta izpremema sama po sebi ni bila prav nič posebnega in se dogodi mnogokrat na svetu. Tudi Lipovce ni posebno vznemirjala, kajti gospoda so imeli prej ho slej; ampak stari gospod je bil dober gospod in vsi so ga ljubili, kako bo pa z novim. to je bilo vprašanje. Kajti stari in drugi izvedeni, modri in izkušeni možje so resno trdili vekliko resnico, da ima vsak človek svoje muhe in da tudi vsak gospod kaj posebnega seboj prinese, kako novo navado ali karkoli. Z novimi navadami pa je vedno težava in staro je navadno boljše od novega; tako so mislili Lipovci, držali so se starega in so se vselej branili novih navad, naj je že bilo pri besedah o molitvi, ali v cerkvi ali kjerkoli, kajti stari ljudje so bili bliže Boga in so bolj vedeli, kako je prav. Tako so se držali starega in v tem niti svojemu gospodu niso pripoznali pravo, da bi se stare navade nadomestile z novimi. Kajti vse je prav tako, kakor je. Ko so torej v nedeljo videli novega gospoda v cerkvi in ga slišali na prižnici, bili so povsem zadovoljni. Bil je star resen gospod, s sivo glavo, močne postave in čevlje je nosil. Vse je kazalo, da je mož stare korenine in takega so si želeli. Tudi cerkovnik je po maši natančno povedal.

kaj in kako zahteva novi gospod in pri vsem ni zahteval nič novega, tako da se bili vsi zelo zadovoljni. Njegova beseda, trezna in moška, se jim je dopadla prav tako, kakor njegova postava in videli so, da bodo lahko ponosni na njega. In tako je tudi bilo vse v redu brez novih navad kakor je bilo preje, odkar so pomnili in tako so tudi želeli pod novim gospodom nemoteno živeti po starih svojih navadah, pokorni Bogu in državi. A kmalu na to se je zgodil eden tistih važnih dogodkov, ki so važni vkljub temu, da se jih godi na tisoče vsak dan; namreč da je pri sosedu Urbanu zagledal nov Lipovec luč sveta. Dogodile so se take reči na Lipovem le parkrat na leto in so bili pomenljivi ti trenutki i za one, ki so začeli s tem svojega življenja pot, i za druge, ki so ob tem veselem dogodku radi prenašali razne sitnosti in neprijetnosti, ki so na tem svetu v zvezi z vsakim veseljem tako, da ni enega brez drugega. Tako je sošed Urban naprosil botre, ki so bili stalni po stari navadi ter že štiri otroke srečno krstili. In tako bi bila tudi zdaj cela historija hitro pri kraju in bi se bila izvršila, kakor po navadi, brez vsakega večjega šuma, da se ni zgodilo nekaj nezaslišnega v zelo važnem trenutku življenja, kar je dokazalo, da novi gospod ni tako, kakor se je vsem s početka zdelo. ampak da je tudi on prinesel seboj novo navado, bolj strašno od vseh drugih, kolikor so jih skušali dozdej različni gospodje vpeljati.

Ko je namreč babica prinesla dete po krstu v zakristijo ter so odprli krstne bukve, ni gospod prav nič vprašal niti babice, ki se že sladko smejala, niti botra, ki je tiščal dve svetli dvojači v pesti. Ni še bilo gospoda, da bi se ne bil pogovoril z babico ali z botrom, vsaj po imenu je vprašal, če družega ne, a gospod ni prav nič vprašal, ampak je že pri krstu cel čas govoril o Notburgi, kar se je babici, ki je bila krstov vajena, pa tudi botru, ki je že nekateremu sosedu pomagal iz zadrege, vendar nekoliko čudno zdelo. In glej niti v zakristiji ni gospod prav nič vprašal, kako naj bo ime otroku ampak napisal je kar sam v krstne bukve ter rekel:

„Notburga je,“ in odšel je s trdimi koraki iz cerkve.

Botru sta padli takoj dvojači po tleh, babica pa se je spuстила v jok, kajti doma so naročili da bodi Francka. V tem obupnem položaju je pristopil cerkovnik in pojasnil, da je danes god sv. Notburge in da ima gospod tako navado.

Res težko bi bilo zdaj opisovati vse občutke, s katerimi so se vračali babica in botri domov k sosedu Urbanu. Dovolj je, če povemo, da je boter čisto pozabil na dvojače, da ni dal cerkovniku niti groša in da je domov grede pozabil celo zaviti v krčmo, kar doslej še ni bil nikdar pozabil storiti. Sploh: s poti, s katere so se vračali navadno ljudje zelo veseli in zadovoljni s sladkim čustvom v srcu, da so ajda, ki so ga prinesli v cerkev, zapisali v pravo vero ter ga očistili greha, s te poti so se vračali danes botri z nepopisno čudnimi občutki, babica

je jokala in boter je zmigaval z glavo, botra pa je obupavala, kaj bo. Tem strašnejša pa je postala cela reč doma, ko je boter z obupnim obrazom stopil v sobo in komaj mogel izgovoriti besede:

„Ni Francka — Notburga je.“

„Zakaj?“ se je vstrašil sosed Urban.

„Niso koteli drugače.“

In zdaj se je spustila babica v jok in botra in Urbanka da sosed Urban si je z rokavom obrisal oči, boter pa je s težko besedo pripovedoval, kaj in kako se je bilo zgodilo.

Lahko bi bil na prste ene roke naštel vse tiste Lipovce, ki so imeli drugačna imena nego tista, ki so v vsaki kiši, namreč: Janez, Jože, France, Tone, za ženske pa Micka, Francka pa Manca. Morala je biti že velika sila, kadar je moral gospodar ob takih važnih trenutkih vzeti v roko pratiko ali pa litanije vseh svetnikov ter poiskati iz njih ime, ki je bilo v obče znano ter je ležalo blizu rojstnega dneva in takrat je prišlo na vrsto ime Jaka ali pa Lojze, za žensko pa Neža ali Urša. Sedaj pa je naenkrat prišla na vrsto Notburga, ki še živ krst ni slišal o njej, in je ni niti v pratiki niti v litanijah. Ta strašna misel in pa zavest, da se s tem čudnim imenom niti otroka klicati ne more in da bodo zli ljudje zmerjali otroka z imenom, vse to je proizvodilo toliko joka in pri tem je bilo nemogoče stvar popraviti, kajti krsti se samo enkrat in ime ostane za vselej.

Prišle so ženske iz cele vasi, kajti zdelo se jim je, da se je moralo zgoditi nekaj posebnega, ker botri niso zavili v krčmo. Velik strah je napolnil srca vseh vaščank, ko so slišale, kar se je zgodilo in kakor na nekaj tujega so gledale na malo dete, ki je nosilo ime Notburga. Sosed Urban in boter pa sta odšla v krčmo, kamor so se počasi našli možje in dolgo že ni bilo na Lipovem tako razburjenega dneva, kot je bil ta, kajti pol iz obupa, pol iz žalosti je dajal sosed Urban za pijačo in na vse jezo so tudi drugi priložili nekaj, tako da so bi nazadnje vsi možje matasti in nerodni ter so za resno sklenili, da pojdejo takoj v nedeljo nad gospoda, da ne marajo te nove navade, ampak hočejo krstiti svoje otroke po starih imenih, ki jih vsak pozna, da vsaj otrok ve kdaj je njegov god in kakšen je njegov patron, ko ga ima v vsaki kiši na steni, sploh, krščevati hočejo po starem, po krščansko, tako pa da se ne bo krstilo in se ne bo, ker toliko pravice že imajo v svoji cerkvi. Naj bo že stvar tako ali tako, ampak tisto noč so bili možje pijani, razbijali so v krčmi in doma po mizah, da tega ne trpe, in da pojdejo nad gospoda, ženske pa so jih s strahom mirile ter se bale prihodnosti, ko so pomislile na vse.

Drugi dan pa je bilo vse mirno, kakor po navadi, samo sosed Urban je hodil zelo potrto okoli hiše, kajti prvič ga je bolela glava od pijače, drugič mu je bilo žal za denar, ki ga je bil zapil in tretjič Notburga je ostala Notburga in nobene pomoči

ni bilo. In tako, ker v bližnji bodočnosti na samem Lipovem ni bilo pričakovati važnih trenutkov, tudi v nedeljo niso šli možje h gospodu. kajti taka pota so jim bila vedno zelo težka, ampak so pustili celo stvar, da se sama popravi. Ko pa se je v bližini Lipovega zopet dogodil važen trenutek, kakor prej pri sosedu Urbanu in je babica z botri prinesla otroka h krstu, dobil je deček ime Spiridijon in nič ni pomagalo, da si je boter upal dvakrat gospodu popraviti, da je deček prvorojenec in da mora biti po očetu Janez; gospod je botra resno pogledal in ta je utihnil. Zopet je botra s solzami v očeh nesla otroka od krsta in boter je debelo zaklel od jeze. Zopet so se sešli možje v krčmo in velik šum je napolnil vas, celo ženske so vspodbujale možje, naj se potegnejo za svoje pravice, cela stvar je bila pa še tem hujša, ker bi bila mlada mati skora umrla, ko so ji povedali, da je sin krščen na ime Spiridijon. Zbrali so se torej v gostilni in se napili, da bi imeli več poguma ter so odšli h gospodu. Težko je bilo sircer res, ampak šli so in cerkovnik sam se je bal naznaniti gospodu njih prihod.

Vstopili so torej v sobo h gospodu in bilo jih je toliko, da vsi niti v sobo niso mogli, pa tudi vsak bi bil najrajši zadnji. Možak, ki je imel dobro besedo, naj je bilo že na semnju pri mešetanju ali pa pri vaških prepirih, ta je poprijel besedo, obrisal se je dvakrat z rokavom okoli ust in je povedal vse: da sicer niso nikdar hodili okoli gospodov, ampak da tako ne gre in ne gre, da ne marajo novih svetnikov in novih imen, ki se niti ne ve, če so od svetnikov.

A gospod je bil trmoglav in se ni dal omečiti. Razjezil se je nad njimi in jim povedal, da že ve, kaj dela. Odšli so možje zopet v krčmo in zmajevali z glavami in pili na jezo.

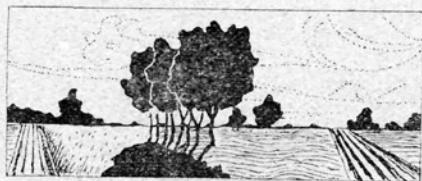
„Bomo pa doma krstili,“ so rekli. In so se zelo jezili nad gospoda.

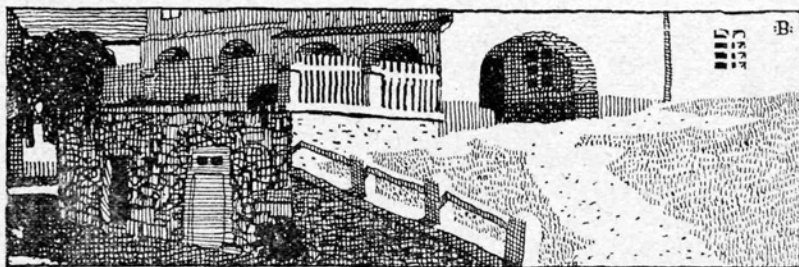
V nedeljo pa je imel gospod lepo pridigo, da so vsi svetniki jednako vredni, da je treba vse častiti in drugo. To je sircer Lipovce malo potolažilo, ampak videli so, da gospod ne bo odnehal, in če nočejo še drugih novih imen, naj rajše krstijo doma, kakor so bili sklenili. Težko je bilo res upirati se modremu, sivemu gospodu, ki so bili ponosni na njega, ampak ni kazalo drugače. In ko so se zopet pojavili novi zemeljski prebivalci, so jih krstili doma in jim dali domača imena. In tako je preteklo nekaj časa a ko je gospod izvedel, kaj se je zgodilo, je bil žalosten nad upornostjo svoje podane črede in v nedeljo potem je naznanil, da odide od njih, ker mu nečejo biti pokorni.

Hudo je bilo Lipovcem, zelo hudo, ampak pomagati si niso mogli. Cela okolica je govorila, kako so se gospodu uprli, ampak ni bilo mogoče drugače. Z žalostjo so gledali, kako je gospod odhajal in niti poslovil se ni od njih. Hoteli so, da bi ga prosili odpuščanja, a niso mogli. Niti njih voličkov ni hotel, da bi mu odpeljali, kar je imel. Ponosno, neupogojeno je stopal čez vas,

z močnimi koraki v trdih škornjih. Ženske so jokale in mu hitele poljubljat roko.

„Saj nismo, oh —“ so vzdihovale. On pa je samozavestno odhajal od nepokorne črede, kakor je bil prišel. Zdelo se jim je vendar, da je bilo morda tudi gospodu žal, ampak vrnil se ni. Prišel je drug gospod in smeli so dajati imena po svoji volji in pameti. Ni bil taka postava, kot njegov prednik, niti besede ni imel take, ampak dober gospod je bil in nobene nove navade ni pripeljal seboj. Tako so bili končani grozni časi in življenje je šlo počasi in mirno naprej. A na gospoda, modrega sivega, strogega in resnega, niso pozabili in pozni časi so ga imeli še v spominu, ko so med tem že dvakrat izpremenili gospoda, kajti živela sta: Notburga in Špiridijon. Vzrastla sta, kakor drugi otroci in bila sta kakor drugi, ampak z imeni je bila težava in dosti sta prestala zaradi njih, kajti ljudje so hudobni in molčati ne morejo. Zmerjali so ju otroci in se smejali. A ona dva sta ljubila svoji imeni, kakor so drugi ljubili svoja, in družilo ju je to, da sta nosila od vseh drugih zasmehovana imena, in končala se je cela stvar celo zelo srečno, kajti svatba je bila nekoč na Lipovem in vsi so se spomnili starega resnega gospoda in tistih strašnih dnij. In cela historija bi bila s tem popolnoma lepo končana, ko bi ne bil Špiridijon, tako ljubil svojega imena, da ga je dal celo svojemu prvemu sinu vkljub temu, da so vsi trdili, da se to ime niti pošteno izgovoriti ne more, in prva kčerkica je dobila ime po materi. Tako se človek zaljubi sam v sebe in nihče ni imel nič proti temu. S tem pa se je ohranila zgodovina na važne dogodke prejšnjih časov. In vsi so premišljali, kako je to s človekom, ko vedno misli, da je prav, kakor je in če se spremeni, pa je tudi prav. In starim možem, ki so še dobro pomnili tiste čase, je bilo žal, da so se bili uprli staremu, dobremu gospodu, ki je imel ponosno postavo in modro besedo, ter so ga užalili, da je odšel brez slovesa od njih in jih imenoval nepokorno čredo. Bil jim je žal, ampak težko je sinovom popravljati grehe svojih očetov in gospod je med tem morda že zdavnaj umrl. In Bog ve, kako so drugod ljudje, da se je pritožil o njih upornosti in nepokornosti, ko bi bili radi vse storili, cerkev novo, zvonik nov, ali kar hoče, samo imena naj bi bil pustil. Bog ve, kako so tam drugod ljudje? In kako je z navadami! In so premišljali vse to, ko je bila vesela svatba Notburge in Špiridijona.

SAMKO CVETKOV:

ROMANCE O KRALJU MATJAŽU.

1. SLOVO.

„O, kralj Matjaž, rešitelj naš,
oj, pridi brž za Savo;
brž pridi se borit za nas,
borit za svojo slavo.“

Tako mu pismo govori
poslano od kristjanov.
„Pogibelj smrtna nam grozi
od zlih Mohamedanov.“

Prebira pismo kralj Matjaž,
zapolje kri mu vroča.
„Sedlajte konje mi iskre,“
po gradu že naroča.

In zvestih hlapcev hitri roj
na noge brze vstane,
in predno mine dneva pol
so čete hrabre zbrane.

„Oj, varuj se, Alenčica,
ti zvesta ženka moja!
Naj skrbno bo zaprta dver
in spalna soba tvoja.“

Pred Turki varuj se skrbno,
pred turškimi vojaki,
da mi te kdaj ne odvedo.“
In s hitrimi koraki

odhaja kralj na beli dvor,
dol k zvestih hlapcev roju,
ki čakajo povelja le
in hrepene po boju . . .

Še en poljub, še en pozdrav
pošilja mu nevesta,
in h oknu stopi, gleda dol,
za njim vzdihuje zvesta.

2. TRETJI DAN.

Prešel je dan, minula dva
in v tretje solnce se topi,
iz dalje zre na sivi grad,
kjer se Alenčica solzi.

Sloni na oknu, v daljo zre,
na širno pod seboj ravan,
kjer solnce že k počitku gre,
umira truden solnčni dan.

Skoz polumrak se do gradu
je vsul oborožencev trop . . .
Pri gradu so, vsi obstoje,
potihnil konjski je kalop.

Tresoča roka trga list,
od boli stiska se srce.
„Umiram že, oj pridi brž,
hudo me rane vse skele.“

Se vnel je boj in bil je vroč,
posekal me je turški meč —
hudo me rane vse skele,
ne vrnem se nikoli več.“

Tresoča roka list drži,
od tuge stiska se srce,
Matjaževa Alenčica
oči si briše vse solzne . . .

In sel, še mlad, še golobrad.
se z belim listom v grud poda,
kjer stala je, jokala se,
Matjaževa Alenčica.

Skoz polumrak se od gradu
je vsul oborožencev trop:
z ugrabljeno Alenčico
jahali v daljo so v kalop.

3. PTICA.

Poslušaj me, oj Matjaž kralj,
odjezdi hitro v daljno dalj.

Matjaž jo gleda, govori:
„Ne varaj mene, ptica ti!“

Alenčice ni več doma,
od Turkov ti je ugrabljena.“

„Če ni vse res kar govorim,
od tu naj več ne odletim.““

Je ptica sedla na drevo,
Matjažu pela je tako.

Odjaha kralj takoj nato
v daljavo za Alenčico.

4. ALENČICA REŠENA.

Kot silen vihar skoz puščavo,
kot smrt čez pogrebno polje,
zajahal Matjaž je v daljavo
nad Turke sovražne svoje.

Za ples jim je plačal z dukatom,
izbral za plesalko — ženo;
zaplesal, zarajal z nevesto
po turški je šegi kolo.

Že vidi se mesto sovražno —
ob morju ponosno stoji;
pred mestom tri lipe zelene,
pod njimi pa Turki mladi.

„Še enkrat okoli, nevesta,
potem pa na konja z menoj,
prek Save odrineva hitro,
na gradu doma sva nocoj.““

Že godejo godci veselo
in Turki začenjajo ples —
Ko kralj jih zagleda od daleč,
sam hitro pomeša se vmes.

Kar rekel, je storil vse točno:
zavihtel na konja se brž.
„Le dobro se drži,“ ji rekel,
odjahal čez drn, čez strn, čez rž.

Ves v turško oblečen obleko,
nobenem sovragu poznan,
govoril je v turškem jeziku,
se vedel kot paša močan.

Za njim zapodijo se Turki
sovražni, oj Turki mladi,
Matjaž pa je sekal, kadar je
zamahnil, posekal je tri.

„Zaplesal, zarajal z dekletom,
zavrtel bi v kolo se rad;
po čim pač prodajate raje?“
Odgovor je bil: „Za dukat.““

Prišla sta do Save široke,
je hitro preplavala sta,
še tisto noč bila oba sta
pri svojih na gradu doma ...

ZOFKA-KVEDER JELOVŠKOVA:

TEŽKA IN NEZNANA POT,

Ura je bila že deset in še vedno je ležal na postelji. Že par ur ni spal ali vstati se mu ni hotelo. Čemu naj vstane?! Dela nima nobenega, brez službe je in brez cilja. Ležal je tako vznak bedoč in oči njegove so gledale nepomično venkozi okno v oblačno, sivo zimsko nebo. V srcu ga je tiščalo nekaj strašnega in mučnega. Kakor, da je uklet v težke, neusmiljene verige. Vstal bi, otresel se teh nevidljivih okov in pobegnil ven v življenje. Ali ni mogel. Čakal je na nekako pomoč, na nekakšen ukaz, na nekaj lepega in čudovitega, ki bi ga iztrgalo iz tega gnjusnega brezdelnega močvirja, na nekaki klic, ki bi ga pozval v življenje in k delu. Ali od nikoder ni bilo pomoči, zastoj je čakalo srce na rešilen glas.

Na mizi so ležale knjige. Lahko bi kaj čital, učil bi se lahko italijanščine, kakor se je bil namenil, namesto, da leži tako na postelji, kakor trohnel panj. Posegel bi z roko po knjigi, lahko bi posegel, miza je stala blizu. Toliko prostega časa je imel, že tri mesece je bil doma. Ali roka se ni vzdignila. Kakor gnjusna in grozna pošast je ležala neka moreča lenost na celem njegovem bitju. Oklenila se ga je, kakor polip, sesala mu je moč in voljo iz mozga, odločnost iz duše. Čutil je, kako pridobiva vse večjo oblast nad njim. V glavi so mu vrvele misli, sto načrtov, sto nad. Ali vse megleno, nejasno, nič resnega, vporabnega.

„Kaj naj počnem?! Kaj naj počnem?!“ mu je šumelo v ušesih noč in dan, kakor ropot stroja v tovarni. Glasen in obupen se mu je zdel ta nemi krik v duši, strašen, da se mu je oznojilo čelo od neke tihe, trepetajoče groze.

Zakaj leži tu tako brez dela, zakaj ne poskusi ničesar, zakaj ne zbeži ven v svet v boj za obstanek in srečo?!

Pogledal je svoje pesti, svoje roke, odkril se je, da vidi svoje silno, mlado telo. Mogočno so se širila prsa, mišice so bile zdrave in napete, sposobne za delo in boj.

Hotel je skočiti kvišku, ali omahnil je nazaj na posteljo, kakor od nevidljivega, silnega udarca. Izgubil je cilj, ni vedel zakaj naj vporabi svoje sile, kje in za kakšno svrho se naj bori.

Kakor lokomotiva vleče hitro in lahko vlak po tiru iz mesta v mesto, močna in nepremagljiva, tak je bil on. Ko bi bil na tiru, bi bil močan in pogumen, delal bi, koristil bi. Ali njegovo življenje je bilo vržena iz tira in kakor se lokomotiva zarije v zemljo, obstane in se razbije, kadar skoči iz svojega pota, tako je bil tudi on sam brez moči in brez volje. Ni vedel, kje je njegovo mesto — to je bilo tisto proklestvo, ki ga je uklenilo v svoje okove. Ni bil od onih ljudij, ki sami iščejo in najdejo svojo pot čakal je od drugih, da bi mu kdo pokazal smer, kam naj gre. Ali nikogar ni bilo, ki bi mu mogel pomagati, ki bi mogel reči pravo besedo sem pojdi, tu je mesto za te, delo, s katerim boš koristil sebi in drugim.

V sobo je stopila njegova mati. Vdova je bila že dolgo let. Tri hčere je imela in njega. On je bil najmlajši. Čisto majhen je bil še, ko jim je umrl oče. Čeprav je bil brez očeta, čeprav so morale šivati njegove sestre, ko so se komaj malo vzdignile od tal z materjo vred cele noči — njegova mladost je bila lahka in lepa. Vse štiri so verovale vanj, verovale so, da jih bo enkrat vse rešil iz siromaštva, da jim bo pripravil zadovoljno in mirno starost brez skrbi.

Zdaj je bil star štiriindvajset let. Njegove sestre so bile stare device; najmlajši je bilo trideset let. Blede so bile, suhe, kakor, da nikdar ni cvetela mladost na njihovih licih in v njihovih srcih. In res spominjal se je dobro, da niso bile nikdar vesele, razposajene in lahkomišljene, kakor druga dekleta. In vedno so bile tako blede, šibke, z velikimi očmi, ki se niso nikdar svetile v sreči in lepih nadah. Odkar je pomnil so sedele v drugi sobi in šivale. Starejši dve pri enem oknu, mati z najmlajšo pri drugem.

Mati je vstopila v sobo. Čisto beli že so bili njeni lasje in postava nekoliko vzklonjena naprej.

„Deset je že,“ je rekla tiho. Hotela je še nekaj reči, nekaj očitajočega, bridkega, toda ustnice so onemele, besede so pale nazaj na njeno lastno srce in zbolele so tam in zapekle, kakor živ ogenj.

„Vem, deset je“, je odgovoril on in se vzdignil. Pogledal je materi v oči in ta pogled je bil, kakor glasen in obupen klic v pomoč.

„Kaj naj počnem?!“ so vpraševale te oči. „Jaz ne vem kaj in kam in hudo mi je strašno.“

Materine oči so se orosile.

„Gospa Matjaževa je rekla, da je razpisano mesto pri mestni banki,“ je pripovedovala.

„Pojdem vprašat,“ je dejal sin in se pričel oblačiti. Vedel je, da je brez koristi, če vprašuje. Izpitov nima, izpričeval nobenih, dandanes pa ne dobiš brez takih papirjev ničesar. Kako pisarsko mesto bi morda še dobil ali pisarji so plačani po šestdeset in sedemdeset kron in to je za umreti preveč, za živeti premalo.

„Kaj naj skuham popoldne?“ je vprašala mati.

„Meni je vseeno“, je rekel. Vedel je, da bo skuhalo kaj kar ima on rad. Ali, tudi to ga je mučilo. Čemu mu strežejo mati in sestre, ko je tako odveč na svetu, trot v čebeljnaku, ki poje drugim kruh od ust.

Mati je odšla. Šivalni stroji v drugi sobi so drdrali. Od sedme ure zjutraj in do desete ure zvečer drdrajo stroji vsak dan. Od malega je bil navajen na to drdranje in ga še slišal ni. Ali zdaj včasih zaropotajo stroji preglasno, zakriče, zavpijejo. In ves zatrepeta, ko jih zasliši tako glasne in očitajoče.

Kako vesel in lahkomisljen fant je bil nekda! Mlad in pogumen in ves poln lepih upov. Mati in sestre so mu kupovale lepo obleko, fine čevlje, nro so mu kupile, verižico in tako so verovale vanj, ko v Boga. Čisto prav se mu je zdelo, da delajo zanj, da hodijo same v obnošenih oblekah, njemu pa da kupujejo palčico in lepe kravate, eleganten dežnik in lep, pisan telovnik. Čutil je, da je vstvarjen za gospoda, za nekaj finega in imenitnega. Komaj šestnajst let je bil star ali obnašati se je znal, ko mlad baron. Na ulici ga je bilo lepo pogledati, tovariši so ga imeli v čislih in gospodične so bile vesele, če jih je pogledal s svojimi lepimi, ognjenimi očmi.

Zvečer pri večerji je obetal včasih materi in sestram zlate gradove. „Oh, samo potrpite še malo! Čez deset let se bomo vozili v avtomobilu in nad mestom bom sezidal vilo. Ti Mici, in Fanika in Katica in mama, uf! vse te šivalne stroje bom zmetal skozi okno, v svilo vas bom oblekel, lepo vam bo, ko v nebesih. Zraven moje vile bo stala vaša; imela bo verapdo okrog in okrog, z rožami bo obraščena in v sobah bodo stali fotelji in divani. Da se bodele pošteno odpočile od tega pustega, grdega šivanja“

Tako je govoril in mati in sestre so verjele. Kako se ne bi izpolnilo, kar pripoveduje Srečko?! Odkar je prišel na svet, so vedele, da jim bo v srečo in veselje. Še ranjki oče je dejal, kolikrat v svoji bolezni: Vesel sem, da je Srečko na svetu, ko bo zrasel vam bo v pomoč in v veselje.

V šoli res se ni učil posebno. Ni imel dobre profesorje. Čudno je bilo to: ves svet je imel Srečka rad in v čislih, le profesorji so ga črtili. Očitani so mu nemarnost in lahkomisljenost. A sami so bili sitneži in suhoparneži, predavali in učili so dolgočasno in pusto, da jih ni bilo moči slediti in poslušati. Ko je Srečko v tretji šoli v drugič padel, je pustil šolo in odšel je k trgovini. — Ej, le s trgovino doseže človek dandanes v naši praktični dobi bogastvo in upliv, — je govoril doma materi. — Kaj pa bi bil, če bi imel maturo in tudi če bi še dalje študiral na visokih šolah. Čez deset let ne bi bil še nič. Oh, suplentje, koncipijentje, praktikantje, to so sami reveži in berači, pri trgovini pa lahko podjeten človek v desetih letih doseže kar hoče, če ima le količkaj energije. — Mati ga je poslušala pobožno in sestre so mu pritjevale.

Sel je k trgovini in ostal je tam pol leta. Ali Srečko je bil fin in plemenit značaj, aristokrat po duši in po srcu. Njegova narava je bila proti vsaki surovosti, štreberija se mu je protivila iz dna srca. A pri trgovini je tako, še lastnega brata moraš uničiti, če je tvoj konkurent. In tudi predno se izučiš! Postavljajo te v en red z drugimi mlajšimi paglavci, ki nimajo nobene izobraženosti in debljo kožo od rinocerusa. Človek občutljivejših in finejših živcev ni za trgovino.

Razume se, da so bile tudi mati in sestre istega mnenja. Prakticiral je potem pri nekem stavitelju, kiparstva se je učil, nekaj časa je mislil, da ima pesniški talent, potem so mu svetovali prijatelji, na se uči petja, da bi postal lahko tenorist svetovnega glasa. Ali ohripavei je kmalu. Potem je bil pri nekem podpornem društvu tako dolgo tajnik, da ga je vzela oblast k vojakom.

Srečko je bil inteligenčen in naobražen, v vsakem društvu so ga bili veseli, ker je bil duhovit in zabaven. S svojo ljubeznjivostjo je očaral in pridobil vse ljudi. Ali v borbi življenja si ni znal najti pravega mesta. Če bi bil bogat, bi pač živel udobno in prijetno, znal bi uživati svet, mladost in veselje. Ni bil slabega srca; če bi bil imel sam dosti, podpiral bi tudi druge rad, olajšal bi materi starost, sestre bi osvobodil iz jarma večnega in morečega dela. Ali on ni bil bogat a ljubil je veselo družbo, lepo obleko, gosposke zabave. Denar, ki so mu ga dajale mati in sestre, je sprejemal brez misli, kakor da mora tako biti in potratil ga je brez očitke.

Pri vojakih je bil rad. Dali so ga v pisarno, častniki so bili ljubeznjivi ž njim in med štirimi očmi se je vsak rad pogovarjal ž njim. Mati in sestre so mu pošiljale, kolikor so mogle, da je imel za kavarno, za fine čevlje, za zabavo in cigarete. Ko je stopal lahko in elastično po velikem mestu, se mu je zdelo, da bi osvojil ves svet z enim samim pogledom. Gospodične so se mu nasmihale, on je salutiral tej ali oni, da se je videlo, da nosi fine usnjene rokavice na elegantni, ozki roki. Ta i ona se je zaljubila vanj, tudi iz boljših krogov ali razdrlo se je vse, ko se je izvedelo, da ni niti veleposestnik, niti bogat trgovec. Ni ga mnogo motilo to in njegove ognjene, črne oči so kmalu osvojile kakšno drugo romantično mladenko, četudi ne za vselej.

Še le, ko je bil približno mesec dnij doma je hipoma spregledal. Videl je, da se nihče ne trga zanj, da je zvečer v gostilni in kavarni vsakemu svojemu znancu dobrodošel drug, nikakor pa ne po dnevu v resničnem, pravem življenju. Vsak je imel pripravljen izgovor, če ga je vprašal za svet in pomoč. In nihče mu ni dal odgovora na vprašanje: „Kaj naj počnem?“

Zdaj je tudi prvič videl življenje matere in sester v celi svoji žalostni puščobi. Tolika leta truda in muka, dela brez počitka in oddiha in kaj je bilo pridobljen — nič! Samo za oni trdi, vsakdanji kruh so ropotali stroji — in zanj. Prvič v svojem življenju je zardel od sramote, da je jemal te krvave groše iz

koščenih rok matere in sestra, da jih je jemal in potrošil brez spoštovanja za zabavo, za parfimiran papir, za lakaste čevlje, za pisane kravate, cigarete, vino in kavarne. Kolikrat je kupil dišeči šopek dragih rož kaki nečimerni gospodični in ni pomislil, da so večerjale mati in sestre suh kruh in malo vodene kave, da so prihranile zanj, kolikor je zahteval. Nehote so mu zračunale misli, koliko je potrošil od maternega in sestrinega zaslužka v slepo, po nepotrebnem. Čakale so od njega, da jim pripravi mirno in brezskrbno starost. Stokrat so zaslužile tako starost in imele bi jo zagotovljeno, če ne bi bilo njega. Za denar, ki ga je on potrošil, kupile bi si lahko hišico z vrtom v predmestju, živele bi tam zadovoljno brez velikih skrbi. Ali on jim je snedel tako mirno, tiho hišico, vzel jim je zaslužen počitek starih let in zapravljal ga je po neumnem.

Sto podobnih mislij se mu je vsiljevalo. Kakor otrpnjen je ležal na postelji po cele dneve in neka čudna, strašna lenost je legla nanj in mu izpila vso moč iz žil. In čutil je, da je slabič, da je slabič od nekdanj. Nihče ni bil kriv njegovih neuspehov, ne profesorji in ne trgovski stan, ne razmere in ne ljudje, ampak on sam je bil kriv, da je na pol človek, da je za vse malo in niti za eno stvar popolnoma.

Umil se je in oblekel in vse te misli, ki jih je mislil, že čez dva meseca vsak dan, so vzrojile s strašno silo v njegovi duši. Šivalni stroji v sosednji sobi so drdrali glasno. Strah ga je bilo stopiti tja in pogledati materi in sestram v obraz. Stari, veli obrazi bi zazijali vanj, žalostni nasmehi bi ga pozdravili in udarilo bi ga to tiho, neizrečeno očitanje po srcu, kakor kamen. Edina ljubezen teh žensk je bil, edina nada in prevaril jih je grdo. Še mu verujejo malo, še je malo upanja v teh zardelih, prečutih očeh ali jutri bo ugasnilo, še danes bo ugasnilo in pogledale ga bodo oči v nemi grozi: Kaj si storil sin?! Kaj si storil brat?! Kaj si res goljuf?! Kaj si res lažnjivec?!

Ne, ne more lakati. Bežati mora odtod. Tudi drugje ne bo uspehov, nobenega veselega boja ne bo, le mučno in žalostno čakanje na kakšen usmiljen slučaj, na val, ki bi ga zgrabil in vzdignil kvišku. Morda ne bo nikdar tega slučaja — ali šivalni stroji bodo obmolknili, daleč bodo, neslišni.

Oblekel se je v najboljšo obleko, zimmik je vzel in klobuk. Odprl je omaro. Tam je ležala v starem etuiju stara zlata ura. Očetova ura je bila to, spomin na nekdanje boljše čase. Nedavno za njegov štiriindvajseti rojstni dan mu jo je dala mati. In naročala mu je, naj jo ne nosi vsak dan, samo o svečanih prilikah in naj jo časti visoko: mnogokrat ni bilo skorje v hiši ali ure se ni doteknil nikče.

Potem je vstopil v drugo sobo. Štirje šivalni stroji so se zastavili.

„Ali se greš predstaviti, Srečko?“ je vprašala mati.

„Da predstaviti se grem,“ je dejal in nekaj bridkega mu je stisnilo grlo.

„Ali potrebuješ kaj denarja?“ ka je vprašala ena od sester. Molčal je.

„Tu imaš pet goldinarjev“, je rekla mati. „Nikar ne izdaj vse, zadnji so, samo kar potrebuješ“

Spravil je petak molče in se obrnil k vratom. Ali še enkrat se je vrnil, pristopil k materi in se doteknil njene sive glave: „Tako dobre ste vse!“

Vzdihnil je, čuden mrak je spreletel njegov obraz. „Hudo mi je jako“ je zamrmrljal „ne morem povedati, kako hudo.“ In odšel je naglo.

Spodaj na ulici je stal par trenutkov neodločno.

„Zadnji petak so mi dale“, je rekel na glas in bilo mu je, kakor tatu ali roparju.

Potem je odšel na kolodvor. Kupil je karto in stopil v vlak. Nič ni premišljeval, nič se ni čudil, da stoji vlak na tiru, kakor pripravljen zanj. Doma mu je prišla misel, da bi ležal, odšel je na kolodvor in glej na tiru stoji vlak pripravljen k odhodu.

Peljal se je k morju. Veliko mesto je tam in sto cest po kopnem in po morju v širni, neizmerni svet.

Kam gre pot in kdaj se pride iz temne tuje daljine nazaj?! Kdo ve, kdo ve?! . . .

MLADJENOVICH MIJO:

PRIDI!

Ah pridi! — Ne kot vetrček lahán,
ki odpihljá, ko čela se dotakne,
ne kakor solnce, ki zaide, mrakne,
in noč zavije v temo svetli dan.

Kot rana vigred mi ne pridi ti!
Prezgodaj prismehlja se Vesna
zala,
a komaj kras je bajni pokazala,
življenje mlado mraz ji zamori.

Ti pridi in ostani za vseláj!
Okleni z dušo vso se duše moje,
moči ji vlij, toplote daj ji svoje,
da prebudé se sile, speče v njej!

JOSIP KOZARAC:

TRI DNI PRI SINU.

Že pet let ni videl svojega sina Ivana. Prvi čas obiskoval ga je sin vsako ali vsaj vsako poldrugo leto, ali zdaj je že pet let, kar ga ni bilo k njemu. Ne, da bi se sramoval svojega starega očeta, čevljarja v zapuščeni slavonski vasi, ne Bog varji, ali opravki, ki mu ne dajo noč in dan oduška, ti ga zadržujejo, da bi prišel na obisk na svoj rojstni dom, da bi videl ono isto mizo, na kateri je pisal a, b, c, ono isto hruško po kateri je plezal, ono isto tratico, po kateri se je nekdam valjal. Starec sicer ni mogel pojmiti, da bi bili to ti večni opravki, menil je, da človek zapoveduje delu in ne delo človeku. Končno je sin vendar našel malo časa in je prišel k očetu, ali samo na par trenutkov, toliko da odpelje očeta s seboj na svoj dom v P., da bo deset dni pri njemu, da bo videl ženo in hčerko sinovo, ker onedve Bog če kdaj pridet v majhno zapuščeno vas . . .

Sedela sta v železnici v prvem razredu. Starec je sedel na mehkem naslonjaču in je molče opazoval sina in vse okoli sebe. Toliko novega je sililo od vseh strani vanj, da ni mogel priti k sebi. Ni vedel ali naj gleda v to čudno železnico, po kateri se zdaj prvokrat vozi, ali v oni svet, ki hitro vstopa in izstopa iz teh tesnih sobic, kakor, da beži pred kakšnimi preganjalci; ali naj bi promatral svojega sina, ki je od njega za dvajset let mlajši, ali mnogo bolj sivih las, kakor on, sedemdesetletni starec. To mu nikakor ni šlo v glavo: dobro se mu godi, premožen je, skrbi ga ne ubijajo za jutrajšnji dan, pa je vendar ves siv in zamišljen . . . To je bilo starcu nepojmljivo in ono bolešno čustvo, ki se ga je lotilo, ko je odhajal iz svojega dvorišča pa sel s sinom v kočijo, da zapusti svojo vas, kakor da jo zapušča na vse veke, to bolešno čustvo se je še podvojilo, ko je videl vse te nepoznane ljudi in nepoznani način življenja. Že pet ur sta se vozila, noč je padala. Na neki postaji sta morala iziti iz vlaka in čakati na drugi vlak od nasprotni strani pol ure, ki ju je imel peljati dalje. Kolodvorska restavracija je bila polna trudnega in pospanega ljudstva: dojilje z jokajočimi otroci, vojaki z velikimi psi na vrvicah, agenti z neštetimi velikimi in majhnimi kovčegi, natakariji, duh jedil in pijače, vse to je vrelo in se drenjalo, kakor brezšte-

vilno raznih občutkov v njegovi duši. Njegov sin je bil tukaj, kakor doma; natakarji in popotniki vsi so ga poznali in pozdravljali.

„Torej, kaj bova jedla, jaz sem lačen,“ je rekel sin.

„Bog obvarji sinko, kdo je čul, da se je po noči!“ je pošeptal starec.

„Ahaha!“ se je zasmel sin. „Tebi je lahko, ješ kadar hočeš, jaz pa kadar imam čas! Nu, pa dobro, če nečeš jesti popij vsaj malo čaja, da se ogreješ.“

In med tem, ko je odvetnik, njegov sin, jel pilsurovi befsteak, križal se je starec od začudenja, tresel se je od zaspanosti in hodil se vedno za sinom. kamorkoli se je ta maknil, od straha, da ne bi kje ostal brez njega. Že parkrat mu je bilo na jeziku, če ne bi mogel on zdaj naravnost nazaj domu, da bi legel v svojo posteljo in pozabil na vse to, kar je v teh par urah doživel — ali sramoval se je in bal, da ne bi sina razžalil s tako zahtevo.

Okoli polnoči sta končno dospela v P. Na postaji ju je čakala odvetnikova kočija z visokimi konji in komaj, da se je starec vzpel v njo, že so potegnili vranci in poleteli po kameniti cesti v mesto. Kljub mehkim sedalim, je kočija vendar le odskakovala od trdega kamenja in starec je mislil, da mu bo duša zletela iz telesa.

Razveselil se je, ko so se pripeljali domov, ker je mislil, da se bo zdaj umiril, on in njegove nemirne misli v glavi. Ali zmotil se je! Soba, v katero ga je odpeljal sin na počitek je bila tako razkošna, da se starec ni upal niti sesti, niti hoditi. Pisane preproge po tleh, svileni, nizki naslanjači, kakor sneg bela postelja z pokrivalom od modre svile, vse ga je to plašilo, vse je bilo nekako visoko nad njim, da je mislil, da se bo vse zamazalo, česar se dotakne. Pojdem k sinu in rečem mu, naj mi pokaže tako sobo, kakor je moja doma, si je mislil. Ali ni vedel kam: v sobi je bilo troje vrat in starec se ni mogel spomniti skozi ktere je prišel notri. Končno je moral vendarle leči, ker so se mu oči kar same zapirale od utrujenosti. Pobrall je raz postelje blazine in pokrivalo, položil sukno pod glavo in je legel. Čeprav je bil zelo zaspan vendar dolgo ni mogel zatisniti očij in ko se je prebudil je solnce stalo že visoko na nebu.

Njegovega sina ni bilo več doma, že ob šestih zjutraj je odšel z železnico in rekli so mu, da se bo vrnil še le okolo poldneva. Njegova snaha, oblečena v dolgo jutrajno obleko z majhno kapico na bujnih zlatih laseh, ga je odpeljala v jedilnico in postavila pred njega kavo, čaj, šunke, surovega masla, kruh in žemlje. On se je lotil kave, na katero je bil navajen z doma, ali nikakor mu ni teknila: preveč fino je dišala in skudelica je bila nekako majhna in nepripravna! Kako sladko se je srebala kava iz njegove sklede doma, v ktere nadrobiš lahko tri kose kruha in ješ vse skupaj z veliko cinasto žlico. Gospoda niti ne vedo ne, kaj je dobro. Njegova snaha je bila ljubeznjiva ženska, pripovedovala mu je to in ono, pritoževala se je na ve-

like stroške in izdatke, katerim se kljub njeni štedljivosti ni mogoče izogniti.

Starec je plaho vprašal, če je vnučica že vstala, da bi jo rad videl. Ali to ni bilo mogoče! Vikica je že davno vstala, okopala se in odšla na sprehod, ko se bo vrnila bo prišel učitelj glasovirja, potem učitelj čitanja in pisanja in pozneje se bo morala učiti z odgojiteljico francozki. Še le popoldne bo imela čas, da se pokratkočasi z dedom.

Torej tudi že ona, šestletni otrok, ni imela časa, prav kakor njen oče.

Snaha se je poslovila od starca, pokazala skozi okno na prostoren vrt v katerem se dopoldne lahko malo sprehaja in je odšumela v drugo sobo. Kljub vsej ljubeznjivosti in udvornosti, je bilo starcu vendar tesno in neugodno v duši. Sprehajal se je po vrtu, čudil se je začetnim črkam svoje snahe in vnučice, ki so bile narejene iz cvetlic na zeleni trati, čudil se je nizkemu ob zidu privezanemu sadnemu drevju, stekleni hišici, traticam, ki so bile vse gladke in na kratko ostrizene, vsemu se je čudil — ali njegov vrt doma z eno samo edino stezo po sredi, obsajeno s čebulo in česnjem, mu je bil mnogo prijetnejši in lepši, kakor te umetne in čudne oblike tu. Niti klopi od zvitega, belo pobarvanega železa z globokimi sedali in okroglastimi naslonjali, mu niso bile všeč; njegove stare kosti se niso mogle naučiti na tako previto sedenje. V vrtu sta kopala, navažala zemljo, poravnava dva delavca a vrtnar je z nekakimi čudnimi škarjami hodil okoli-cvetja in mladih drevesc in jih pristrigaval. Mimo starca je šel s ponosno vzdignjeno glavo.

Okrog poldneva se je vrnil sin domov in to očetu na ljubo z vozom; z železnico bi se bil pripeljal še le eno uro pozneje. Bil je lačen in je hotel takoj obedovati ali soproga mu je povedala, da je bil vladni svetnik pri njih na obiskih in da se za dve uri odpelja dalje. Obed se je moral odložiti; odvetnik se je moral omiti in preobleči ter vrniti svetniku obisk. Že je odbila ena ura, snaha je ravnakar z ozirom na starca ukazala, naj se nosi obed na mizo ali v tem hipu je prišel postrežček, po katerem je javljal odvetnik soprogi, da naj pripravi malo boljši obed, ker bo tudi vladni svetnik pri njih obedoval. Zdaj je bilo treba v naglici pripravljati novo kosilo. Med tem se je starec zabavljaj s svojo unukinjo. Gizdavo dekletce z zlatimi svilenimi lasmi, z belimi, tenkimi ročicami in bledimi, nežnimi lici, zdelo se je starcu bolj, kakor igračica, nego-li živo bitje. Pokazala mu je najprej svoje knjige in igračke. Rekla mu je, naj ji na zemljevidu pokaže, kje je Dunaj in kje Zagreb. On seveda o zemljevidu ni imel niti pojma.

„In ti še tega ne veš, o — o . . . In veš kje smo mi? Niti tega ne! Vidiš tu je P.!“ vzela je prst starca in pokazala mu kje je P. „Joj, joj, ti še tega ne veš, kar se mora v prvem

razredu vedeti. Gotovo si bil slab šolar . . . Zdaj sedi sem, da bom videla, če znaš čitati.“

Starec je zardel in sram da je bilo, kakor ga še ni bilo sram v celem življenju nikdar. Kakor, da ga je prijel velikan za roko, tako pokorno je sel na stol pred odprto francozko slovnico „Čitaj to tukaj!“ je zapovedala mala unučica.

In starec je začel počasi zlog za zlogom čitati: „J' ai un livre et une plume . . .“

„Oh, ali si ti „grostata“ neumen, to se ne čita tako nego: že eng livr . . . V kakšni šoli si bil, da še čitati ne znaš . . . Reci mi, kaj znaš; znaš morda vsaj pisati in računati?“

„Znam“, odgovori starec ali tako čudno mu je bilo, kakor da ni prav pri sebi.

„Reci mi torej: tvoja mama kupi deset jabolk a sedem jih dobi od tete; od teh jabolk, poješ ti dve, tvoja mama eno, a dve date vaši sosedi — koliko vam jik še ostane?“

Tako spletenih računov starec dozdej še ni računal, nikakor ni mogel slediti vprašanju unukice.

„Niti tega ne veš! Ali reci, kaj potem pravzaprav veš?“

V tem se je začul odvetnikov glas v drugi sobi in mala Vikica je bežala tja in klicala na ves glas:

„Tata, tata! Naš „grostata“ ne zna pod milim Bogom ničesar: niti čitati, niti računati ali prav ničesar . . .“

Ali kljub temu je prišla „grostata“ za roko in ga je toložila, da ga bo ona vse to naučila, samo ako ostane še tri dni pri njih.

Vladni svetnik, podžupan mesta in drugi gospodje, ki so bili povabljeni k obedu, so izkazovali starcu vse ono spoštovanje, ki ga je zahtevala njegova starost: starec se je sicer malo opogumil — še njegovi vaščani mu niso izkazovali take časti, ali pri vsi svoji korajži je ostal pri obedu lačen, poleg vseh pre mnogih jedil je vendar zastonj čakal na svoj ideal, na govedino s hrenom. Zaman so mu ponujali razne aspiki in razna mrzla jedila, njemu se je želodec prevračal gledajoč, kako jedo oni še napol krvavo meso in nekake goste omake.

Gosti so ostali do sedme, pili zdaj kavo, zdaj vino, zdaj liker in so odšli potem k podžupanu na večerjo.

Ko so gosti odšli preskrbel si je starec kos kruha, posolil ga in pojedel ter že ob osmih odšel spat. Danes je bil že svobodnejši: legel je na blazine, pokril se s svilenim pokrivalom, ter v dno duše obžaloval, da si je včeraj zvečer pomačkal obleko: svojo modro obleko, katero nosi že dvajset let na Velikonoč in Božič in na druge velike praznike. To noč je spal prav dobro, ter vstal zgodaj, kakor navadno doma. Nu, ali tudi njegov sin je bil že na nogah, pil je nekako zdravilno vodo na tešče, vstajal zato zgodaj in je bil zdaj že na sprehodu.

Starec je premeril ves vrt, ogledoval zdaj to, zdaj ono, ali na konec mu je postalo dolgčas; prišel je obiskat sina ali prav

za prav ga skoraj niti videl ni a ne da bi se bil z njim kaj pogovoril. Od same otožnosti in želje gre k njemu v pisarno.

„Nu, kako si spal, ali ti je dolgčas? Pojdi in sedi sem, takoj bom gotov, pa pojdeva potem skupaj malo ven.“

Starec sede, da bi počakal na sina. V pisarni je bil koncipijent in trije pisarji. Stranka za stranko je prihajala in odhajala; z vsako je bilo treba dogovarjati se, poslušati, svetovati. Samo, še to mora prečitati, samo še ono podpisati, samo še načrt napraviti za drugi teden . . . Ta načrt je sestavil koncipijent Poju-tršnjim v pondeljek bodo dve razprave, ena v P., to bo obavil koncipijent, druga v R. tja pojde odvetnik sam z jutranjim vlakom, do 11 bo posel končan, potem se odpelje v vas T. na komisijo in jo opravi popoldne; tisti dan po noči bo potoval z nočnim vlakom k razpravi v B., o polnoči se bo vozil tu skozi P., pisar ga mora čakati na postaji in prinesiti mu vse najvažnejše spise, ki pridejo ta dan na pisarno. Iz B. se pelje tretji dan v sredo zopet skozi P. nazaj ali ne bo se mogel vstaviti prav nič, ker mora z mestno deputacijo v Zagreb, ki se mu bo pridružila v vlakom in s katero pojde k vladi zaradi nekega posojila mestu. Na poti iz Zagreba, vstavil se bo v N. k razpravi, opravil jo dopoldne in se vrnil ob treh domu, da more biti prisoten seji mestnega sveta. Drugi dan v soboto bo zborovanje zaradi kanalizacije, pa mora ostati zaradi tega cel dan doma. Ko je bila tako odločena na las vsaka ura prihodnjega tedna, prišel je sluga hranilnice z vabilom k seji hranilničnega odbora v petek a on je pravni zastopnik hranilnice in mora biti pri seji navzoč. Komaj je sluga odšel, prišel je drugi posel, da bo v četrtek posvečenje zastave požarne brambce, kateri je on predsednik. Zdaj se je moral prvotni načrt zopet tako spremeniti, da bi se mogle opraviti tudi te dve točki. Končno je bil načrt nekako skovan in ko so bili gotovi, je ravno bila ena ura. Starec se je od samega poslušanja utrudil, v glavi se mu je kadilo, kakor da je on sam vse te razprave, obravnave in seje, vse te dnevne in nočne vožnje z vozom in z železnico opravil.

Pri obedu gledal je oče sina s sočutjem; vse ono, kar je slišal dopoldne v pisarni, mu ni šlo nekako v glavo; gledal ga je sicer s sočutjem ali ob enem tudi s spoštovanjem in občudovanjem, z občudovanjem, s katerim gledamo navadno božanstvo.

Po obedu, ostala sta oče in sin sama pri mizi; odvetnik je zapazil očetovo zadrego.

„Reci mi, prosim te, kaj bo to res vse tako, kakor ste se dogovorili dopoldne . . .?“ je vprašal starec.

„Kaj misliš, ne razumem kaj vprašaš?“

„Kaj boš res danes na tem koncu, drugi dan na drugem koncu naše dežele? Kaj je tebi res to potrebno, kaj moraš vse to?“

„Oboje, moj stari. Ali veš ti, koliko potrebujem jaz na leto? — Devet tisoč goldinarjev!“

„Za vas tri? . . .“

„Za nas tri! . . . In veš ti, koliko je to? Vsako uro, pa naj potujem, sedim, spim, moram zaslužiti en goldinar. Ali si videl koliko jih imam na hrani? Koncipijenta, pisarje, vrtnarja, kočijaša, kuharico, sobarico, Francoskinjo, učitelja, inštruktorja — njih deset; vsi ti hočejo dobiti prvega svojo plačo.

„In jaz . . . “ zamrmlja starec.

„Za tebe je najlaglje . . . Pomisli, vsaki mesec moram okrog tri sto goldinarjev izplačati in večkrat nimam niti krajcarja v blagajni.“

Starcu so se zasolzile oči.

„In ti to zmoreš?“

„Moram!“

„Kaj ne bi mogel ti vse te spoditi, vrtnarja, kočijaša, Francozkinjo in učitelja — čemu tebi vsi ti?“

„Ne morem . . . Ono kar je tebi Marijan Gregorjev, ki drvari in ti vozi usnje iz Osijeka, isto je teh deset meni . . . “

„Tega ne razumem.“

„Tudi jaz tega nekdam nisem razumel, ali zdaj razumem: to zahteva družba, zahteva moj stan, zahteva današnji vek.“

„In kaj bo od tega tvojega otroka? Kaj ti ni žal, da to dete tako ubijaš? Ona, zdi se mi, niti ne ve, da je otrok. Naj je to sramota ali ne — ali jaz starec se ne znam tako ponašati, niti tako misliti, kakor to sedmletno dekletce. Kaj se ti ne smili, da jo pustiš tako mučiti od zore do mraka.“

„To mora biti dandanes; mora se tudi s tem računati, ako ji jaz ne bom mogel zapustiti premoženja, ako se ne omoži, da si bo znala sama zaslužiti svoj kruh.“

„Kaj ti že zdaj na to misliš? A kaj sem jaz tebi zapustil?“

„Ničesar . . . pa zato, vidiš moram jaz . . . “

Starec je bil presenečen, ni se nadal, da se bo pogovor obrnil v to stran. Dozdaj je vedno mislil, da je storil svojo dolžnost: saj je njegov sin cel človek, premožen, odvetnik — a zdaj sliši, da on sinu ni zapustil ničesar, da sin ga celo vzdržava. To dvoje: stari in novi nazor — ga je čisto uničilo, ni mogel spoznati ali ima prav on ali ima prav sin.

„Vem, tebi je vse to čudno, ti iz tvoje vasi ne vidiš kakšen duh vlada v današnjem svetu — ali bodi srečen, da ne veš. Kolikrat se meni zgnjusi denar in jed in življenje; kolikrat sem si zaželel priti k tebi, spat v oni tesni izbici in razun onih četrto zidov ne videti ničesar družega na svetu. Ti niti ne veš, kakšna slast je to, skrbeti, kaj bomo jutri jedli; jaz bi si želel bolj ko vse na svetu, s teboj tako slastno in sladko večerjati kiseli fižol iz ene sklede . . . Zdaj tega ne morem, pri najboljši volji ne morem, ker mi tega niti moj jezik, niti želovec, niti moji živci ne dopuščajo. Ti si videl, tudi jaz se brigam za vsakdanji kruh, ali med tem ko si ti razdeliš na celo zimo, kar je zraslo v tvojem vrtu, ki si ga sam gojil, sam okopaval in škropil, ono kar si gledal kako brsti in dozreva — grabim jaz vse, kar kje

najdem, tudi tuje veselje in tujo muko. Grdo je to, strašno je to, — ali sreča je vsaj to, da nimam mnogo časa razmišljati tega. Kakor vidiš — jaz ne živim danes, nego zdaj teden, zdaj mesec dni, zdaj celo leto naprej: za me ni ponedeljka, niti torka, ampak tak dan, s takim opravkom, kakor sem si ga odredil sam, pred tednom, pred mescem, pred letom . . . Jaz moram dobiti od žene brzojavko, da se spomnim, da sem oženjen: jaz moram detetu kupiti v Zagrebu kakšno igračo, da vem, da sem oče. Ti ženo opsuješ, dete nabiješ, ali zato jih tem bolj ljubiš, ko te mine jeza — ali jaz vsega tega ne smem, ker bi bilo to proti pravilim finega društva; jaz moram biti vedno dobre volje, moram vedno pritrditi vsemu, ne smem nikogar razžabiti in še manj vedeti, kaj je razžaljenje. Jaz ne smem biti niti kuhan, niti pečen, niti hladen, niti vroč, ampak tak, kakor hoče svet.“

Starec je gledal sina s sočutjem, čeprav ni razumel vsega, kar mu je pripovedoval sin.

V tem trenutku je prišla mala Vikica, prinesla je očetu mehko domačo obutev in domači plašč in ko se je odvetnik preoblekel, sela mu je hčerka v naročje, vlekla ga je za brke, žgačkala po vratu, prevalila ga na divan, povlekla ga na pod, zajahala ga in nazadnje sta se oba po podu prekucovala in naganjala, da so steklenice v omari zvenketale in da se je viseča svetiljka na stropu zazibala.

Starec je bil ves od sebe od čudenja, prekrizal se je skrivaj in ni mogel pojmiti, da se more njegov sin, odvetnik in tak gospod valjati po podu! In ko je Vikica tudi njega malo potegnila za suktno, naj se gre poditi ž njima, rekel je on na pol razžaljen sinu: „brez šibe ni nič, mo jsin!“

Ta igra med očetom in sinom trajala je dober četrt ure ter je odvetnik nazadnje ves zasopljen padel v naslanjáč.

„Vidiš, to je moje edino veselje!“ rekel je očetu brisajoč si pot in prah raz čela in lica.

Že je bilo osem ura ali odvetnikove soproge še ni bilo doma; ona je bila na seji ženskega društva, kjer se je razpravljalo o zabavi, ki jo je nameravalo prirediti društvo na dan svete Ané.

Mala Vikica je bila že lačna in tudi starec, ki je bil naučen na svoj red, je čutil, da bi bilo potreba večerjati. Ali večerja ni mogla biti prej, predno se vrne gospa.

„Čakajte, ali ne čakajte, jaz dlje ne morem,“ je rekel starec, prigrizel kos kruha s surovim maslom in odšel spat. Ko je dremal v postelji se mu je v polusnu vrstilo čustvo za čustvom, misel za mislijo, vsi utiski, ki jih je doživel te dni; in ko so se povrnili vsi ti neugodni doživljaji, spomnil se je tudi svojega sladkega vsakdanjega življenja . . .

Sedel je na svojem trinogem, čevljarskem stolu, kadil vivček in oprezno prevračal raztrgan čevelj v rokah; to je že drugi dan, kar ga ogleduje in še zdaj se ni odločil ali bi jo zakrpal ali vrgel v kot. Med tem je začela biti ura deset! Zdaj se je moralo po

stari navadi malo vstati, pogledati po dvorišču in po vrtu, stopiti malo na cesto in posvetovati se s staro kaj bo za obed.

„Danes, ženska, se malo potruži s kosilom, s tistim Vrbančevim čevljem sem se vražje zmučil . . .“

In njegova ženska po leti in po zimi enako oblečena, je že mešala mast, da je dišalo po celi hiši in starec je zdaj pa zdaj zopet vstal iz svojega trinoga. Pravega dela ni bilo več! Da bi mu čas minil progledal je gotovo stotič vse stare čevlje, ki so mu jih ljudje še predpustom prinesli na popravek, prevračal je tiste dve, tri kože in tisti košček podplata a naenkrat se je spomnil, da bo čez mesec dni sv. Ilija pa se bo moralo iti v Osijek kupovat kožo. Vzel je pratiko raz police listal malo v nji — in se osvedočil da bo čez mesec dni res sv. Ilija! Dobro, da se je spomnil . . . E zdaj ni drugače, zdaj se mora poslati po Gregorjevega Marijana.

„Hehe! Marijan, nekako pozabil si!“

„Kaj mislite, mojster?“

„No, saj sem vedel, da si pozabil! Eh, kakšno pamet imaš, Marijan, kaj ne veš, da bo čez mesec dni sv. Ilija?“

„Aha! Pa imate res prav, mojster . . . Glej, vraga, kako je to hitro prišlo . . . Zdi se mi, kakor da smo bili včeraj v Osijeku.“

„Res, je res, pratika ne laže, dragi moj Marijan; samo ti lepo pripravi voz, da bo vse v redu in če Bog da, danes štiri tedne pojdemo naravnost v Osijek.“

Po temu razgovoru, oglasil se je Marijan vsakih osem dni pri mojstru, in eden drugemu sta zatrjevala, da pojdeta na dan pozneje in ne dan kasnejše, ampak ravno na sv. Ilijo v Osijek. Še le četrti teden se je spomnil Marijan in pravi: „Ampak jaz pravim mojster, kaj če bo dež?“

„Eh, pa to se razume, kdo je tako nor, da se bo po deževju vozil v Osijek . . .“

In končno je prišel tudi dan sv. Ilije in po želji starca ni bilo niti oblačka na nebu a kaj še, da bi deževalo. Z božjo pomočjo sta odšla z Marijanom v Osijek in se srečno vrnila z usnjem nazaj. —

Zdaj je bilo zvečer pogovorov! Najprej, kako je bilo v tej vasi, pa v oni drugi in nazadnje kako je bilo v Osijeku. Pred mojstrovò hišo so se zbirali sosedje na pogovor že od davnih časov. Tu se je na dobrodušen način preresetal svetek in petek, ptič in miš, dokler ni nazadnje mojster vstal in dejal:

„Veste kaj ljudje — devet je, spat!“

„Prav praviš, mojster — devet je, spat!“

Na to so vsi vstali in se razšli po svojih hišah in drugi dan so se zopet zbrali in se v stotič pogovarjali o eni in isti stvari, kakor včeraj tako danes, tako jutri, tako pojutrišnjem . . .

Po tej noči starec ni mogel ostati dlje pri sinu, čustvo novosti in radovednosti, ki ga je pripeljalo k sinu, izhlapelo je hitro, kakor megla in ostala je le misel na njegovo domače,

vsakdanje življenje. Kar srce mu je zatrepetalo, ko se je odločil, da bo na vsak način še danes odpotoval od tod — pod svojo domačo streho. Ohrabren s tem sladkim občutkom, je rekel sinu brez okolišev, da hoče še danes domov.

„Ostarel bi pred časom, če bi moral ostati še kaj časa tukaj. To življenje ni za nas stare ljudi; mi smo navajeni na polahko življenje a ne na tako bliskovo, kakor ga vodiš ti, da človek ne ve, kaj je dan in kaj je noč. Ne spominjam se več kdaj sem se zadnjikrat jokal, ali glej zdaj bi se zajokal, ko gledam ta dva, tri dni tvoje ubogo in težko življenje. Odpusti mi, da sem te gonil na učenje; morebiti sem jaz bolj kriv ko ti. Če bi bil ostal pod mojo streho bi ti bilo boljše . . . In potem, kaj sem hotel reči, ne mislim te s tem kaj razžaliti, ampak tistih trideset goldinarjev na mesec mi nikar več ne pošiljaj! — Ko sem že zgrešil nad teboj, ti zdaj menda smem privoščiti, da se vsaj tisto eno uro na dan, v kateri si delal za me, odpočiješ. — To je vse, kar ti morem dati . . . In veš, z Bogom! kdo ve, če se bova še kdaj videla . . . Če jaz prej umrjem, vem da boš prišel, da me še enkrat vidiš, — ali če ti umrješ prej, odpusti, težko da bom prišel — kdo bi me vodil skozi to Sodomo in Gomoro.

In na to sta se oče in sin objela in se razjokala. In ko jima je malo odleglo, sta šla svečano in molče na kolodvor, od koder je čez par minut sopeč vlak odpeljal starca proti njegovemu svetu, rojstnemu pragu, ki nam je tem dražji, čim bolj se bliža čas, ko se bomo morali na veke ločiti ž njim.

ZVORAN ZVORANOV:

VAGABUNDOVA PESEM.

Bela cesta, beli dan
spremljata me v svet . . .
Cutim pomlad, vidim cvetje,
skoraj bi postal — poet.

Sladko pesem bi zapel si,
da bi šla v pomladni dan,
da bi šla čez daljno polje
v mojo rojstno stran . . .

Mamko bi tolažila,
ki se joče za menoj,
moji ljubici bi rekla:
„Ni te zabil ljubi tvoj!“

J. H.:

TATINSTVO.

Naše ljudstvo, ki je sicer jako veren narod, greši mnogokrat z neverjetno lahko vestjo. Zlasti malo se ozirajo naši ljudje na ono Božjo zapoved, ki pravi: „Ne kradi!“

Opazoval sem mater, ki je šla na večer s polja domov. Pred njo je tekel majhen fantek s košem na hrbtu. Bil je njen sin. Sem in tam se je sklonila mati ob njivi, utrgala skrivoma bučo in jo vrgla sinu v koš. Tam je izruvala peso, repo, korenje in vse je romalo isto pot kakor buča. Nakopala je krompirjá za večerjo in natrgala v zeljniku salate. Pri tem je pa glasno molila angeljevo češčenje in sin ji je odgovarjal. — Poznal sem moža, ki je veljal za prvega svetnika cele fare. Vsako nedeljo je molil sveti križev pot in obral je vse Božje poti, kar jih pozna slovenska mati. Vendar je posekal ob času mlačve vsako leto v tujem gozdu par gabrov, napravil iz njih bate in jih prodal. Drugič je obsekal sosedove breze, napravil iz vejevja metle in jih prodal. Mož je živel revno in pobožno življenje in ko je umrl, so bile vaše ženice prepričane, da je šel gorak v nebesa.

Skoro neverjetno je, kako zelo je ukoreninjeno pri nekaterih ljudeh tatinstvo in nekateri bi bili naravnost nesrečni, če bi vzeli na svojem tisto, kar lahko ukradejo. In to ne le v revnih ampak i v premožnejših kmečkih hišah.

Pri nas imajo možki grdo navado, da pri delu žvečijo tabak, ker jim je prenerodno tlačiti in zažigati pipe. Tuži je kajenje mnogokrat v zvezi z nevarnostjo ognja. Tabak imajo v velikih svinjskih mehurjih; kdor more si nabavi celo takega iz mačkove kože, ki je posebno fin in imeniten. Vrednost mehurja je odvisna pred vsem tudi od njegove velikosti in zato se fantje včasih prepirajo tudi zato, kdo ima večji mehur. Vendar se prepir navadno prav kmalu odloči, kajti fantje vedo, koliko pšenice ali ajde je odnesel, kateri v njem svojemu očetu. Lepa navada, da sinovi jemljejo očetu, kar ni trdno pod ključem, je precej razvita in znano mi je več slučajev. Tako se je zgodilo tam v moji lepi

rojstni vasi nekje, da je srečal na stopnicah oče sina, ki je nesel prodat k sosedu vrečo pšenice — kar štiri mernike skupaj. „No, kam jo pa danes neseš?“ ga vpraša oče. „Če jo dobro plačate, jo pa pustim kar Vam.“ In v resnici sta napravila kup in šla pit na srečno sklenjeno kupčijo. Ko je bil nato v kraju misijon; je bil sin v spovednici celo uro. Ljudje so pravili, da sta nosila pri spovedi z misijonarjem pšenico v očetove kašte, ali kašte o tem niso vedele ničesar povedati, kajti sin je hodil k njim v vas slej kakor prej.

Nekateri očetje se sicer takemu ravnanju svojih sinov vpirajo ali na pogrešen način. Tako je izmaknil sin, pred katerim je bilo vse dobro zaprto, očetu pri brani zobe in jih prodal kovaču. Očetu se je takoj zdelo, kam so izginili in je vprašal sina: „Ti kje so pa branini zobje?“ „Ej, oče,“ pravi drzno sin, „boleli so jo, pa sem jih ji poruval.“ Ali slabo jo je izkupil. Oče, ki je bil še toliko močnejši od njega, ga je zvezal in pretepal z otiko, da se je stekla skupaj cela vas in prosila za nesrečnega sina. Ali pomagalo je to prav toliko, kakor spoved pri misijonarju. Čez par dnij je že romal sin h kovaču s plužjim lemežem in ko so mlatili pšenico, je šel po noči na pod in jo „pajkljal“, da mu je ni bilo treba prodajati s plevami. Da ni delal prevelikega ropota, je navezal na vreteno kos starega klobuka. In oče se je konečno tega privadil. Vprašal je soseda, kdaj bo peljal prodat pšenico in mu zaupno svetoval, naj njegove ne vozi, ker je snetljiva. „O,“ pravi sosed, ki je imel tudi dobrega sina in je bil nekoliko hudomušen, „saj vem, da boš napravil ti pri naši boljšo kupčijo kakor jaz pri vaši.“

Bil sem v prodajalni in poleg mene ugledna kmetica. Ko je odšla, me je vpraševal trgovec, če jo poznam. Izmaknila je kos platna, ki je ostal na mizi.

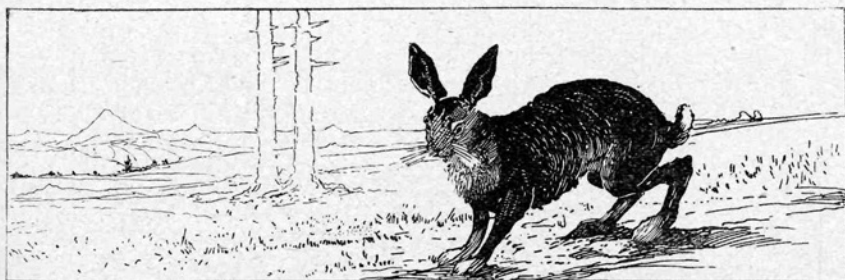
Tatinstvo naših ljudij izvira navadno iz pogrešene vzgoje. Sicer so res redki slučaji, v katerih izgajajo stariši otroke naravnost za tatove, ali dobe se tudi taki. Tak slučaj sta n. pr. mati in sinko o katerih sem govoril v začetku. Še drug slučaj! V naših potokih leze še par majhnih rakov, ki so ušli strašni kugi, ki jih je davila pred nedavnim časom. Račji lov je seveda v najemu. Ali naš cerkovnik — jako pobožna in dobra duša sicer — gre vsako leto večkrat v tihi noči in sveti sinu, ki brodi po potokih in meče rake v vrečo, ki jo nosi oče. In žena cerkovnikova, stara pobožna ženica, neti tisti čas doma ogenj in greje krop, ki bo ovil rake v krasne škrlatne plašče. Če pri tem tudi moli za svojega sina, ki je pri vojaki in že izvezban tat, ne vem povedati. Splošno je vpeljano, da hodijo revnejši ljudje v gozde premožnejših grabit listje in kopat mah. Posestniki sicer branijo in sem in tam je tudi kdo zaprt, ali kljub temu vodijo stariši pri takem poslu s seboj svoje otroke in jih pripravljajo na čas, ko bodo hodili tako tudi oni.

Divji lovci so sploh najpoštenejši ljudje na svetu! Saj žival je Bog ustvaril za vse! Kakor bi gozdov in domačih krav ne bil!

Kolikokrat pa vadijo stariši otroke na kradež, ne da bi vedeli sami zato! Kjer so gospodarji bolj skopi za ženske potrebe, je pri nas splošno vpeljana tudi jako lepa navada, da jim gospodinje jemlje proso, ječmen, moko, maslo in sploh vse, kar jim pride pripravnega pod palec. Izkupiček porabijo, dokler so mlade za svoj, ko so stareje, za svojih hčera potreben in nepotreben okras. Žena pred otroci svojega ravnanja ne skriva in otroci se vadijo po reku, da tica poje, kakor sliši stare svoje. Ena najhujših napak možkih je, če kdo prisili svojo ženo, da mu jemlje skrivoma. Taka hiša ne more vzgojiti nikoli dobrih otrok.

Podobne posledice kakor moževa skopost napram ženi, ima skopost starišev napram otrokom. Poznam pri nas doma bogatega kmeta, ki je naskoparil s svojo boljšo polovico veliko premoženje. Ali sinu ne privoščita čedne obleke. Zašit in raztrgan hodi v petek in svetek v posmeh celi fari. Fant je star že osemnajst let in že gleda za dekleti, ali dekleta ga pogledujejo po strani, čeprav bo bogat in se mu smeji v obraz, čeprav ni neumen. In po noči gre med fante na vas. Dokler je toplo hodi bos, ko pa pritisne zima, hodi v coklah in dela ropot, da ve cela vas, kdo vasuje. In kaj hoče. Lepših črevljev je škoda, drugih pa nima ne. Fantje se mu smeji in ga vsprodbujajo, naj vzame staremu, če mu ne da. V nedeljih popoldne, gre domač hlapec v gostilno in se vrti z dekleti in pritrkava s petami, on, domač sin, Pa gleda od daleč in se drži žalostno, kakor bi jedel kislo repo. In danes je prepričana cela vas, da postane fant danes ali jutri tat in da mu bo oče vzrok tega, le oče v svoji zaslepljenosti tega ne mara vedeti, ker bi ga to veljalo novo obleko in par desetic vsak mesec.

Tako podi nezavednost in prevelika štedljivost starišev otroke v pogube. Tako pogublajo očetje svoje sinove, misle, da skrbijo za njihov blagor, ko jim kopičijo na kup bogastva na mernike. Treba bi bilo velikega, naporenega dela, da bi se poučilo ljudstvo v tem oziru, treba mnogo in nevstrašenih delavcev, ali kje jih vzeti, ko nam jih povsod tako manjka!

ANA D.:

MAJHNA DOGODBICA.

Jaz stanujem pri mojih starših. Mama je še lepa in vesela, oče je krepak, zdrav in pameten mož. Brat je starejši od mene, sestra pa pet let mlajša. Brat je v banki in vedno nama kaj prinese. Prijetno je pri nas, vedno mnogo smehu, nobenih skrbij: zadovoljni smo in radi se imamo.

Učiteljica sem. Ljubim svoj stan in moje deklice v šoli. Ali moja sestra Vikica bo boljša učiteljica, kakor jaz. Vsak dan ji moram povedati, vse, kar se zgodi v mojem razredu. Povedati ji moram, kako se obnašam, kako učim in kako postopam s svojimi učenkami. Ni vselej zadovoljna z menoj. V prvo pripravnico hodi, še le petnajst let je stara in vendar ima mnogo več vzgojevalnega talenta, kakor jaz. Morda zato, ker ima več srca. Brat pravi, da je sentimentalna. Ali ne, le dobra je, jako dobra.

Danes je sveti večer. Lučke na drevesu so pogasile. Oče in brat šahirata, mama spravlja srebrnino v kasete, da se kaj ne pokvari. Vikica je prišla v mojo sobo pa gleda, kako spravljam svoje božične darove.

„In tvoja šola? Kaj si jim dala za Božič?“ me vpraša.

„Nič,“ pravim.

„Nič?! To ni lepo. Če bi imela še tako malo, nekaj bi jim pa le dala, da bi bile vesele. Bonbonov ali pa kakšne jako lepe božične karte. Kaj so delale danes?“

„Nemirne so bile,“ pripovedujem. „Škrletova je jokala.“

„Tista majhna, bleda Micika?“

„Da. Med uro se je zajokala na ves glas kar zlepega. Nič ne znam, je rekla, nič se ne morem učiti doma. Tata naji sekira z mamó, strašno naji sekira. Brez službe je. In tako je jezen, da se ne morem nič učiti. Pride domu pa kar tepe.“

„To ti je rekla?“ me je vprašala Vikica.

„Da, kar vpila je. Meni jo je žal. Ali potem sem ji vseeno rekla, naj molči in naj ne moti pouka.“ Spravljala sem lepo rožasto svileno bluzo v omaro. Brat mi jo je dal za Ježuška. „Kako je dražestna, poglej,“ sem rekla Vikici.

Ona je stala sredi sobe, vsa temna je bila in sovražna. „Ti nisi dobra,“ mi je rekla. „Zakaj si učiteljica, če ne pustiš otrokom, da se izjokajo, kadar so nesrečni. Zakaj si ji rekla, naj ne moti pouka, ko ji je bilo tako hudo?!“ Vikica me je pogledala strogo in odšla je iz sobe.

Zardela sem, čutila sem, kako mi je stopila kri v lica. Nič več me ni veselila rožasta svilena bluzá. Spomnila sem se Škrletove Micike, siromašne punčke iz predmestja in zaslišala sem jo zopet, kako je vzdihovala: „Tako naji sekira z mamó, ker nima službe!“

Zasmilila se mi je drobna moja učenka, zasmilila se mi je njena mati, ki je gotovo bleda, bolehnna in vsa preplašena in tudi njenega očeta mi je bilo žal, ki sekira, ki psuje in pretepava, ker sam ne ve kaj bi počel, ko je brez službe. In sram me je bilo zakaj nisem pogladila male glavice svoje blede učenke, ko je tako jokala.

Šla sem v večjo sobo. Vsi moji so sedeli okrog mize, mama je nalivala čaj. Vikica je rekla bratu ravnokar: „Tako lahko smo dobri in vendar nismo.“

Pristopila sem k nji. „Res je, kar praviš,“ sem rekla. „Lahko je in vendar ne storimo. Tako sem vesela, Vikica! Nocoj je sveti večer in meni se je srce odprlo!“

Nikoli več ne bom rekla v šoli, če bo jokalo, kako dete: „Ne moti pouka!“ In vsa druga bom.

Fina družina.

Žanetovka: To pa le ni prav, da se soseda vedno pred otroci prepira s svojim možem. Če imam jaz z mojim starim kakšen račun, pošljem otroke ven.

Rogačevka: To tudi ni najboljše. Kaj naj ubogi otroci cel ljubi dan begajo po cesti?

Navihanec.

Mojster: Ali ste oženjeni?

Gospod: Še ne dolgo.

Mojster (učencu): Piši: V te-
lovniku poseben, majhen, skrit žep.

Gospod: Zakaj pa?

Mojster: Nu, blagajnica za
manjše vsakdanje stroške... Jaz
sem tudi oženjen.

UGANKE.

Razpisujemo danes

tretji natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dopošljejo najkasneje do 15. marca. Naslov: „DOMAČI PRIJATELJ“ V PRAGI VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrovih proizvodov in člani njihovih družin.

Število rešenih ugank ne odločuje, ena zadostuje.

Cene so:

1. Dekorativni kip (po sliki).
2. Minka Vasičeva: *Dobra kuharica*.
3. Obala v Pulju: *Slika v okvirju*.
4. Garnitura dekorativnih vaz.
5. Borisov: *V zarji mladosti*.
6. *Krasna skrinjica s pisalnim vrodjem*.
- 7.—8. *Posode za kavo*.

Dobitki drugega natečaja

so bili izžrebani sedečim rešilcem:

1. *Ščetna garnitura*: Franja Perne, posest., Gornjigrad.
2. A. Aškerc: *Mučeniki*: Marica Benedek, nadučit. hči, Planina.
3. *Pogled na Bosno*: Ivan Bile, Toplice pri Rudolfovem.
4. *Jardiniera*: Lizi Viachovsky, sopr. c. kr. orož. straž., Tržič.
5. Zofka Kveder-Jelovškova: *Iskre*: Gabriela Balanč, hčerka c. kr. sod. oficijala, Postojna.
6. *Toaletna skrinjica*: Ana Novak, sopr. c. kr. poštarja, Kamnik.
- 7.—8. *Posode za kavo*: Jakob Jevnikar, zasebnik, Vel. Mlačevog. Anton Černilec, poštni sel, Podbrezje.

18. Konjiček.

Silvester k.

		si	ra	da	Sil		
do	jo	last	ves	mla	di	si	ši
na	Is	pre	ka	kaj	se	k.	naj
li	bo	vsa	di	ter	bo	di	gla
hva	go	kra	ko	ko	a	ne	do
naj	hva	ta	nič	sta	ji	se	ne
vor	la	ri	pač	ko	kaj	si	ko

19. Kvadrat.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

a a a a
 a a i i
 m n n t
 v s s v

20. Šaljivo vprašanje.

Mihael Pustišek, Zdole.

Čim bolj je rdeče, tem slabše
 je, kaj je to?

21. Zastavica.

Ivan Kok, Potoče.

		6		
		3		
2	3	1	5	4
		5		
		4		

Kako se naredi zlato iz blata
 in blato iz zlata, lahko izveš, ako
 v predalčkih primerno zamenjaš
 številke s črkami.

22. Uganka.

Fr. Prajnfalk, Litija.

Dolžnost beseda prva znači,
 katero človek vsak ima;
 v nobenem stanu je ne manjka,
 še pri gosposki je doma. — —
 A druga čas vesel naznanja,
 v katerem pleše vse, igra —
 se dan na dan, celo po noči,
 če je le v žepu kaj srebra. — —
 Besedi obe pa skupaj zveži
 in našel bodiš srečen dan,
 za kmeta kot gospóda željan
 ker za požitek je izbran.

23. Uganka.

Pavel Brežnik, Ljubljana.

Sestavi iz sledečih besed pre-
 govor: Niko bi me, kakor teta!

24. Šaljivo vprašanje.

Mat. Perč, Poreče.

Dva očeta in dvoje sinov, raz-
 delijo med seboj 3 cela jabolka.
 Kako je to mogoče?

25. Tajinstveni napis.

Nekdo iz Loškega Potoka.

VEČ ENSP. O. MINP.
 ES. N. IKUS. IMON. U.
 - GR. EGO RC. ICU! -

o o o

26. Homonim.

J. Grobelnik, Celje.

Mesto — ima baje svoje ime
 od hišnega —.

27. Uganka.

Štefan Tinta, Gorica.

1234 je ali ni prijeten,
 4321 v njega ne padeš ako si spreten.

Rešitve ugank v 2. številu.

11. Past, pest, pust, post. 12. Oda, sovragi, gad, podgana, Apolo, pritoki, sliva, kronica, Pankrac, sreda, sto, krutost, Radecki, Dragotin Kette. 13. Prt, vrt, krt, smrt. 14. V obema je Beljak. 15. C, Rim, Ciril, mir, C. 16. Vodnik, senica. 17. Dobro došli!

10. Naj je vrag vaš zvitejši od frankov,
naj je ljučji od Arpadov ljutih,
vsaj pridere od večerne strani,
naj od juga toplega privreje,
naj, odkader solnce zlato vstaja:
Vse orožje jedno vam premaga —
Bratovska je zloga to orožje!

Listnica uredništva.

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank itd. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Pantovčak št. 5.

Radivoj Stanov. Vaše pesnice bi delale marsikteri gospodični v njenem albumu veliko veselje, za tiskarsko črnilo pa še niso. — **Miroslav.** Verujem, da so Vas „v gozdu po noči poljubovale deve, božanstvene vile“ — ali muza poezije ni bila med njimi. — **„Vse za slovenski narod.“** Vaše pesmice niso za nič. Ni zadosti le talent, on se mora izglediti in spopolniti, drugače ne bo prinašal plemenitega plodu, ampak le kisle lesnike. Kako dolgo se učite in se bodete morali še učiti svojega rokodelstva, da postanete dober mojster. Res, tudi slavni nemški pisatelj Roseger je bil v svoji mladosti krojaški pomočnik ali tudi on je šel še par let v šole v Gradec in se je dolgo trudil, učil in mučil predno je dosegel pisateljsko ime in slavo. — **Bojeslav.** Nesrečni Amor! Koliko slabih pesmi je že povzročil s svojimi strelicami! — **M. S.** Vaši dve pesmici ne morem porabiti. V prozi sprejemam samo krajše sestavke. „Isker“ imam še. Cena s poštnino 1 K 10 v. — **Prván.** „V teku jednega tedna“ mi sicer ni bilo mogoče sporočiti sodbo o Vaših pesmicah, vendar mislim, da to ni taka velika nesreča. Pesmice so za nič. — **Upravda.** Po Vaši prvi pesmici sodeč Vam rojenice niso prisodile pesniškega lovora. — **Mitoš.** Ni vse, kar se rima, poezija.

VSEBINA: IVAN LAH: Notburga in špiridijon. SAMKO CVETKOV: Romance o kralju Matjažu. ZOFKA KVEDER-JELOVŠEK: Težka in neznana pot. MLADJENOVIC MIJO: Pridi! JOSIP KOZARAC: Tri dni pri sinu. ZVORAN ZVORANOV: Vagabundova pesem. J. H.: Tatinstvo. ANA D.: Majhna dogodbica. — Smešnice. — Uganke.

Poštna pojasnila in nasveti za naše P. J. odjemalce.

Urejuje c. k. poštni upravitelj *Josip Hrdlička*.

Odpošiljanje.

Vsak dan razpošljemo s pošto 800—1000 vrečic žitne kave, razven zabojčkov z ostalimi našimi izdelki. Poštni urad je v tovarni sami, v prostorih, ki smo jih mi določili v ta namen. Naročilni listki, ki nam jih prinašajo cel dan s poštnega urada Praga 22., se takoj po prejemu razdele po jezikih, v katerih so pisani, po različnih oddelkih naših pisaren. Naročeno blago se torej še tisti dan oddaja na pošto za odpošiljanje. Pošta odpošilja naše pošiljateve cel dan pravilno in z vsemi vlaki, ki odhajajo iz Prage na vse štiri strani sveta. Naši izdelki torej hite z vlaki na določena jim mesta podnevi in ponoči.

Kar se tiče oddajanja pošiljatev, dela to naš zavod tako, kot je predpisano: namreč v popolnoma pravih ovitkih. Pri taki ogromni množini pošiljatev, ki jih pošta dandanes razvaža, se seve ne smemo čuditi, če se tu pa tam pripeti kaka nesreča ali nepravilnost. Toda kaj takega se lahko hitro zopet popravi, če so prejemalcu poštne pošiljateve vsaj deloma znani poštni predpisi. Zato priobčujemo današnjo razpravo v ta namen, da bi podučili in obvestili c. odjemalstvo, in to zlasti sedaj, ko so stopile z dne 16. prosinca, 1907 v veljavo nove ministrske naredbe, vsled katerih se stari predpisi deloma razveljavljene, deloma spremenjene.

Prejemnik naših pošiljatev mora vpoštevati tole:

1. ali je v tistem kraju, kjer on prebiva, poštni urad;

2. ali stanuje v vasi, kjer ni pošte; v tem slučaju pa zopet, ali

a) hodi tam poštni sel,

b) je v dotičnem kraju poštna nabiralnica, ali pa

c) ni s pošto sploh v uradni zvezi.

ad 1. *V prejemnikovem bivališču je poštni urad.*

V takem kraju se večinoma zavoje prinaša na dom.

V tem slučaju se dostavi naslovníku pošiljatev pravočasno in brez ozira na težo (za prinos se plača za zavojček do 5 kg. brez cene ali v ceni do 1000 K 10 v, čez 5 kg. teže 20 v). Če pa v tistem kraju ni vpeljana prinašanje zavojev domov, ima pošta dolžnost, da dostavi zavoje do teže 2 kg. za 10 vinarско dostavnino, sicer se pa naslovníka o došli pošiljati samo obvesti (avizira). Za to plača 4 vinarje ter si mora pošiljatev odnesti še tisti dan s pošte, če je le mogoče, ker drugače mora plačati takozvano skladnino, o čemur je govor poznejše.

ad 2 a) *Naslovník prebiva v takem kraju, kjer ni pošte, toda hodi tje vsak dan poštni sel*, ki Vydrove pošiljateve bodisi raznaša ali obvešča.

Pošiljateve raznaša v takih slučajih, kadar pri odhodu iz urada ni preobtežen z ostalo pismeno pošto. Pošiljateve z vsebino, ki se lahko pokvari, imajo prednost pred ostalimi pošiljatkami; v tem slučaju odloča poštni nadelnik, ktere in koliko pošiljatev naj vzame sel seboj. Za prinos se plača enaka pristojbina, kot v krajih, kjer je pošta, namreč: za zavoj do 5 kg. brez vrednosti ali v vrednosti do 1000 kron 10 v, čez 5 kg. 20 v, za obvestiko (avizo) pošiljateve 4 v.

V slučaju obvestitve pošiljateve si mora prejemnik isto

**Vročitev
naših
pošiljatev.**

odnesti s poštne urada ali pa prositi listonoša, da jo prinese drugi dan; za to dostavitev se plača samo razlika med pristojbino za obvestilo in dostavnino.

ad 2 b): *V prebivališču našega naslovnika je poštna nabiralnica.* Tu velja oboje, kar je bilo navedeno v prejšnjih dveh odstavkih: nabiralnica pošiljatev bodisi obvesti, za kar se mora plačati 4 vinarje, ali jo pa dostavi; v tem slučaju se plača dostavnino po dogovoru s poštnim nabiralcem.

Kadar se samo obvesti, velja toliko kot je navedeno v odstavku 2 a), namreč 4 v za kos.

ad 2 c). *V naslovníkovem prebivališču ni niti pošte, niti poštne nabiralnice, niti ne hodi tje poštni sel.*

V tem slučaju sicer skrbi pošta, da bi dobili naslovníci v roke navadne pošiljateve ali obvestila o zavojih, bodisi s pošiljanjem selov, ali pa da izroči dotične listine občinskim slugam, ki prihajajo iz kakoršnih koli vzrokov v poštni urad. To dostavljanje je sicer brezplačno, toda, kot se razume samo ob sebi, zelo nezanesljivo. V tem slučaju je najboljšo, če se naslovní pošiljateve na „poštroležeče“ ali pa na kakega znanca v okrožju krajnega poštnega dostavljanja.

Poštroležeče.

Tu moramo opozoriti svoje odjemalce, da ima pošta pravico pri takih pošiljatevah, ki so naslovljene na osebe, ki prebivajo v dotičnem kraju stalno in so znane in ki bi si dale pošiljati vse redno poštroležeče zato, da bi jim ne bilo treba plačevati dostavnine ali obvestnine, da se ne ozira na to označilo ter da pošiljatev dostavi oziroma obvesti proti plačilu poštavnih pristojbin.

Skladiščna pristojbina.

Pri obvestitvi pošiljateve moramo opozoriti svoje odjemalce na to, naj si pošiljatev takoj po prejemu obvestila odnese, ker se mora sicer plačati od vsakega zavoja po 5 v na dan.

Te pristojbine se ne plača:

1. za oni dan, ko je pošiljatev prišla,
2. od poštroležečih pošiljatev in od onih, ki so namenjeni v kraje pod 2. c), kjer namreč ni niti poštne nabiralnice niti kakoršnekoli poštne zveze s selom, in sicer za 7 dni,
3. v vsakem drugem slučaju za 2 dni.

Odločitev o sprejemu ali odklonitvi pošiljateve.

V tem slučaju, kadar naš odjemalec iz kakoršnegakoli vzroka ne mara sprejeti naše pošiljateve, naj jasno in razumljivo navede vzrok, zakaj ne sprejema, in sicer če je le mogoče, na sami spremnici pismeno. Pošta nas mora namreč obvestiti o tem Vašem koraku, tako da nam je dostikrat omogočeno, da napako popravimo ali Vašo željo izpolnimo, ne da bi se moralo pošiljati pošiljatev po nepotrebnem nazaj. Ker pa to ravnanje povzroči vselej več ali manj stroškov, naj se na naročilnem listku navede natančno način pošiljateve kot: „s povzetjem“ itd. ter pravilen, čitljiv naslov in zadnja pošta.

Stanje pošiljatev!

Pri sprejemanju pošiljateve naj vsakdo pazi, če ni poškodovana, raztrgana ali polita z oljem itd.; v takem slučaju je nikar ne sprejmite ter navedite natančno vzrok tega.

Kdaj se more pošiljatev vrniti tudi še po sprejetju.

Vsako pošiljatev se mora po predpisih izročiti v roke naslovníku samemu, le pošiljatev do vrednosti 100 kron se more izročiti tudi členu rodovine služkinji itd. po plačanju gori navedenih pristojbin.

Toda če zapazi naslovník, prišedši domov, na pošiljatev kaj napačnega ali če je sploh ne mara sprejeti, jo more dopravivši pošti vrniti, toda ne sme pošiljateve odpreti, natrgati ali kaj podobnega.

V tem slučaju mu poštni urad povrne plačane pristojbine.

Cenovník našich izdelkov.

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečicah poštne prosta 5 kg.	K 4'50
Juhne konzerve (grahova, gobova, lečna, riževa in rezančna) posamezni zavitek à 1/2 kg.	„ 1'50
Tudi 1 kg. vseh vrst po 200 gr.	„ 3'—
Juhne konzerve 1 steklenica 1/2 kg.	„ 3'50
Šumeči bonbon „Ambo“ in tudi s „sidrom“ zavitek 50 kmd.	„ 3'—
Oblati „Desert delikat“ zavitek s 50 kmd.	„ 3'—
Masleni oblati zavitek s 25 kmd.	„ 2'—
„Buhtin“ 5 zavitkov po 20 gr. (zadostuje za 5 kg. moke)	„ —'50

Za poskušujo kolekcija vseh naših izdelkov
 ————— K 3'34 in poštino. —————

Blagovolite porabiti pri naročanju!

Vydrova továrna hranil

Praga VIII.

(C. k. poštni urad, Praga 22.)

3 v znamka,
 če pa drugi strani razven naročila ni pripisane nikake pripombe,
sicer pa 5 vin.

Pripravno steklenico

za Vydrovo žitno kavo priporočamo vsem svojim gg. odjemalcem. Ima zabrušen zamašek, tako da se v nji kava v doglednem času sploh ne izdiši. A gre vanjo skoro cela poštna pošiljatev, ker drži 8 litrov.

To steklenico dajemo za tovarniško ceno: **2 K 20 v**, zaboječek 48 v, poštnino pa tu plačamo in si jo zaračunamo.

Polne steklenice ni mogoče pošiljati, ker bi se razbila.

==== Naročite za poskušnjo: =====

1 zaboječek
sledočih izdelkov:

- 1 kg. juhnih konzerv (grašno, gobno, lečno, rižno in rezančno) K 3.—
- 1 steklen. Vydrovega juhnega pridataka „ 3:50
- 1 škatljo maslenih oblatov . . . „ 2.—

Skupaj za K 8:50
s poštnino vred.

1 zaboječek
sledočih izdelkov:

- 1 škatljo maslenih oblatov . . K 2.—
- 1 „ oblatov „Dessert de-
licat“ „ 3.—
- 1 kg. juhnih konzerv gobno,
lečno, grašno, rezančno in
rižno „ 3.—

Skupaj za K 8.—
s poštnino vred.

Kar ne velja, prečrtajte!

Dne

*Poslijite na moj naslov 5 kg
Vydrove žitne kave za 4 K 50 v
s poštnino vred in brez povzetja.*

*Poslijite mi gori navedeno blago,
št. s poštnino vred brez
povzetja.*

Ime:

Stan:

Kraj:

Pošta:

Bilgovalite porabiti pri naročanju!